

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У КУРСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Крекотень О.В.

Національний аграрний університет,

Суми, Україна

zhouravliova66@ukr.net

Преса, телебачення та Інтернет є невід'ємною частиною життя сучасної людини, саме тому автентичні тексти мають особливе дидактичне значення при вивченні іноземної мови, вважаються найоптимальнішим засобом знайомства з культурою та традиціями іншомовної країни, дозволяють занурити студентів в мовну ситуацію, допомагають розвивати іншомовні вміння та навички. Саме цим і визначається актуальність доповіді. Метою ж є дослідження можливостей використання автентичних матеріалів у курсі вивчення іноземної мови в немовному вищому навчальному закладі та впливу такого використання для підвищення мотивації студентів. Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання: дати визначення автентичного тексту, зробити аналіз досліджень з даної тематики у науковій літературі, систематизувати види автентичних матеріалів та визначити особливості їх використання саме у немовному закладі, запропонувати алгоритм роботи та урізноманітнити вправи, виділити умови для підвищення мотивації до вивчення іноземної мови студентами вищих навчальних закладів.

Автентичним документом вважається такий документ, що не призначений для вивчення мови. Це може бути газетна стаття або уривок з фільму, фото, поштова листівка тощо. Документ використовується з комунікативною метою та може представляти собою додаткову мотивацію для того, хто навчається [6].

Він може бути представлений як в оригінальному вигляді, так і в обробленому, але тоді він може втратити ознаки автентичності. В лінгвістичному аспекті автентичні тексти характеризуються особливістю лексичного наповнення: в них багато займенників, вигуків, емоційно забарвлених виразів, фразеологізмів, модних слів тощо. З іншого боку, вони вирізняються фрагментарністю та недомовленістю, що викликає багато питань та суперечливих думок.

Аналіз наукової літератури з даного питання не тільки виявив потужний потенціал залучення автентичних матеріалів для вивчення іноземної мови, але й показав масу протиріч. Поняття автентичного документу датується 1970 роком і належить Данієлю Косте. [3, с. 89].

За думкою дослідника Дж. Хармера, якщо можливо знайти автентичні матеріали, з якими учні могли б справитись, це було б корисно, але ж якщо це неможливо, то краще слід використовувати адаптовані матеріали, ніж спеціально створені. [4, с. 198].

Кричевська К.С. надає класифікацію матеріалів, що вона називає прагматичними, які створюють ілюзію присутності серед носіїв мови. В залежності від їх вживання вона поділяє на матеріали навчально-професійної, соціально-культурної, побутової, торгівельно-комерційної, сімейно-побутової та спортивно-оздоровчої сфер. [1, с. 16]. Носонович О.В. та Мільруд О.П. вважають, що зазвичай автентичні матеріали занадто складні у мовному аспекті та визначають окремо навчально-автентичні тексти. [2, с.7].

Враховуючи різноманіття існуючих підходів, будемо вважати автентичними ті матеріали, які створювалися носіями мови, але можуть знайти застосування при викладанні іноземної мови поза мовного середовища. Однак, враховуючи певні недоліки у застосуванні таких матеріалів, наприклад, обсяг та зовнішня кількість інформації, тематична багатоплановість, можлива певна обробка тексту. За своєю різноманітністю автентичні документи адресуються до різноманітної публіки. Наприклад, для дітей преса або телебачення адаптує інформацію, використовуючи поняття,

близькі їм за віком. Для тих дорослих, у нашому випадку студентів, що вивчають мову лише на початковому рівні, бажано використовувати невербальні елементи, які полегшують розуміння, а саме зазначення джерела, дати, автору, назви, ілюстрації тощо. Більшість документів можуть бути використані на різних рівнях від впізнавання значимих елементів до точного аналізу або критики. Бажано знайти такі прийоми, які б дозволили полегшити використання автентичного тексту початківцям, наприклад, ідентифікувати лінгвістичні, семантичні або соціокультурні елементи, домислити сенс з першого пред'явлення, визначити, до кого адресується документ, ідентифікувати зміст та мету, імітувати текст, порівняти, чи є такі зразки у власній країні [5].

Звичайно, на початковому рівні менше можливостей для роботи з цілим необробленим автентичним документом. Але це представляє поле для творчої діяльності з боку викладача.

Вибір автентичного тексту залежить по-перше, від віку, рівню та центру інтересів того, хто навчається, по-друге, від соціокультурних потреб. Він має бути направлений на мотивацію та спиратися на комунікативний принцип. До переваг використання автентичних документів ми відносимо їх різноманітність: вони відображають публічне життя (преса, метеопрогнози), культурні реалії (книги, журнали, статті) або повсякденне життя (меню, розклад, фото), доступність, ілюстративний супровід. Ці документи живі, реальні і мотивують до спілкування. До недоліків використання таких документів можемо віднести складність вибору. Між документом автентичним та педагогічним є велика різниця, тому для дидактизації потрібні певні зусилля з боку викладача.

Ураховуючи вищесказане, ми узагальнили види автентичних документів, що можуть бути використані для вивчення іноземної мови:

документи письмові, що представляють собою функціональні тексти з повсякденного життя (розклади руху транспорту, квитки, оголошення, запрошення, візитні картки поштові листівки, проспекти, дружні листи,

записки, літературні тексти, гороскопи тощо) або з адміністративного життя (заяви, офіційні листи, офіційні оголошення);

документи усні, тобто документи спонтанного усного мовлення (інтерв'ю, дебати, телефонні розмови, оголошення з гучномовця) або усного вираження писемного мовлення (офіційні промови, доповіді, читання віршів напам'ять, конференції, пісні тощо);

документи візуальні (рекламні афіші, туристичні або рекламні буклети, торгівельні каталоги, етикетки, рецепти, меню, фотографії) або телевізуальні (телевізійні журнали, метеопрогнози, репортажі, матчі, відео кліпи, мультфільми);

документи електронні (всі види документів, що розповсюджуються через Інтернет)

Питання, де знайти автентичний документ, не виникає. Завдяки доступності та можливостям мережі Інтернет, можна користуватися різними видами таких документів:

- періодикою, до уваги Revue2presse, Courrier International Le Monde, Le Figaro, L'Equipe, Libération та інші.
- радіо – France Culture, RFI, ARTE radio;
- телебаченням – TV 5 Monde, ARTE reportage, La Télé Libre.
- рекламними оголошеннями та кліпами – YouTube або Dailymotion.

Алгоритм використання автентичних документів базується на принципах доступності та поступовості.

Робота, що передусь пред'явленню документа

Спочатку викладач має проаналізувати документ перед використанням, зробити потрібну кількість ксерокопій, визначити мету використання та рівень студентів, перевірити надійність інформації.

Аудиторна робота

Підготувати різноманітні та цікаві види діяльності, визначити, який вид роботи можливо застосувати – усне чи писемне мовлення, розуміння. Оскільки неможливо вмістити в одній статті всі види роботи з усіма видами

автентичних текстів, ми обмежимося прикладами навчальної діяльності з брошурами або буклетами та фотографіями. Брошура – це зовсім маленька книга в особливій м'якій обкладинці. Рекламна (для реклами будь-якого товару або послуги) або навчальна (інформаційного характеру на будь-яку тематику) брошура має від 4 до 48 сторінок. Буклет – вид друкованої продукції, характерний для рекламної поліграфії, має зовнішню схожість з брошурою, але зазвичай більш складної конструкції і продуманого дизайну. Являє собою листи, сфальцьовані у два і більше згинів аркушу паперу, на обох сторонах якого розміщена текстова та/або графічна інформація.

Перше, що студенти мають зробити з брошурою, – проаналізувати її та відповісти на запитання, до якого типу вона належить та для якої публіки призначена. У своїх відповідях вони опираються на візуальні ознаки, такі як фотографії, таблиці, схеми тощо. Важливо зробити акцент на використання кольорів, цифр, процентні співвідношення. Студентам з вищим рівнем володіння мовою можна запропонувати описати фото, карти, плани та надати свою точку зору з приводу того, чи досягли розробники брошури своєї мети і за рахунок чого. Друге, що логічно витікає з першого завдання, – виписати ключові слова та основний слоган. Далі пропонується групова робота – за наданим прикладом створити власний слоган або брошуру, використовуючи гумор та фантазію. Заключним етапом роботи з брошурою пропонується симуляційна гра, де студенти будуть або клієнтами, або виробниками продукції або менеджерами.

Щодо роботи з фотографіями, можливо використання групової роботи, коли одна група надає описання, а інша намагається схематично намалювати те, про що йдеться. Потім порівняти оригінал з малюнком. Інший вид роботи – створити діалог від імені тих, хто зображений на фото. Групи можуть дати назву фото, обрати серед багатьох фото лише ті, які відповідають певним вимогам, уявити частину фото, якої не вистачає, порівняти кілька фотографій. Нарешті, після кількахвилинної демонстрації фото, воно прибирається, а студенти намагаються по пам'яті відтворити зображене.

Види роботи з автентичними документами можна класифікувати двома категоріями: комунікативні, що включають вправи на продукування мовлення або дефінітивні, які мають на меті перевірити правильне розуміння документу. Приклад дефінітивного завдання: подивіться відео та підкресліть у списку магазинів ті, повз які проходив герой. Приклад комунікативної роботи: уявіть, що герой зайшов до магазину квітів та відтворіть діалог між ним та продавцем. Важливе розумне співвідношення різних видів аудиторної роботи в залежності від рівня студентів.

Етап оцінювання має дуже велике значення у роботі з автентичними документами у курсі вивчення іноземної мови. Адже, позитивна оцінка роботи стимулює студента, формує стійку мотивацію до навчання. Бажано уникати роботи над помилками зразу після виконання мотивуючих комунікативних завдань, краще наголосити на позитивних зрушеннях кожного студента.

Позааудиторна робота

Враховуючи важливість мотивації у вивченні іноземної мови, викладач має закріплювати позитивні зрушення у розвитку комунікативних вмінь студентів і пропонувати самим пошукові завдання в Інтернеті. Знайти самому автентичний документ, за яким працюватимуть інші студенти, відшукати аналоги документів, з якими вже мали справу та порівняти – це буде важливим мотивуючим фактором для тих, хто має намір засвоїти іноземну мову.

Отже, використання автентичних документів сприяє формуванню комунікативної компетенції, що є основною метою вивчення іноземної мови у вищому навчальному закладі. При цьому задіяні всі її складові; лінгвістична та соціолінгвістична компетенції, бо аутентичний текст не тільки дозволяє розширити словниковий запас та засвоїти граматичні конструкції, але й максимально наближає студентів до реальної ситуації; соціальна та соціокультурна компетенції, бо робота з автентичними

документами створює атмосферу взаємної зацікавленості, спільного вирішення завдань та націлює на діалог культур.

Висновки

Для вирішення головного протиріччя сучасного етапу викладання іноземних мов, а саме: комунікативна мета, що проголошується, насправді не знаходить реалізації на практиці, автентичні документи відіграють неоціненну роль. При вмілому використанні вони допомагають вирішити реальні завдання спілкування засобами іноземної мови та допомагають сформувати у студентів стійку мотивацію. В свою чергу студенти набувають необхідних навичок для спілкування з представниками інших країн для успішної майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Прагматические материалы, знакомящие учеников с культурой и средой обитания жителей страны изучаемого языка / К.С. Кричевская // ИЯШ. – 1996. – № 1. – С. 13–17.
2. Носонович Е.В., Критерии содержательной аутентичности учебного текста/ Е.В. Носонович, Р.П. Мильруд// Иностр. языки в школе. – 1999. – № 2. – С. 6–12.
3. Coste D. Textes et documents authentiques au Niveau 2/ Le Français dans le Monde, 73, juin 1970, P.89
4. Harmer, J. How to teach English. An introduction to the practice of English language teaching/ J. Harmer// Edinburg.: Gate Longman. – 2000. – P.198.
5. Olivier Delhayе// Le document authentique. Comment l'exploiter? <https://gallika.net/article42.html> (04/02/19)
6. Institut français du Royaume-Uni. Utiliser les documents authentiques en classe de français. [http:// www.institut-francais.org.uk./pages/malette](http://www.institut-francais.org.uk/pages/malette) pedagogique (04/02/19)